

Økonomireglement investering

Det er foreslått noen justeringer i kapittel 4 *finansiering av investeringsregnskapet* og kapittel 5 *fullmakter*. Endringene har sin bakgrunn i kommunestyresak 42/20 hvor fond for boligfelter, fond for indstrifelter og salgsinntekter til oppgradering av kommunale bygg avviklet, og slått sammen med øvrige midler på ubundet investeringsfond. Det er gjort enkelte redaksjonelle endringer i økonomireglementet for å tilpasse reglementet ut fra dette.

- Tidligere punkt 7 om bruk av ubundet investeringsfond, opprinnelig avsatt av kommunestyret til andre spesifikke formål er fjernet, da punktet ikke lengre er relevant. Henvisninger til dette punktet er tatt ut. Tidligere punkt 8 ble nytt punkt 7. Henvisninger til disse punktene er oppdatert. Fullmakter knyttet til disse fondene, i del 5, er også tatt bort. Salgsinntekter fra bolig- og industrifelter avsettes til ubundet investeringsfond. Tidligere punkt om at inntekter fra salg av kommunale bygg tilføres fond for oppgradering av kommunale bygg tas bort. Slike inntekter vil gå til å finansielle investeringer, og dermed redusere behovet for finansiering med fondsmidler eller lån.

- Det presiseres i reglementet at bolig- og industrifelter finansieres som ordinære investeringsprosjekter.

- Det er lagt inn en referanse til kommunestyrets vedtak om at ubundet investeringsfond bør være minst 100 mill. kroner.

Det er i tillegg gjort en klargjøring knyttet til valg av finansieringskilder. Det presiseres der at vedtatt rekkefølge på bruk av finansiering gjelder for regnskapet. Rekkefølgen er også et moment i forbindelse med budsjettendringer i løpet av året, men her vil det kunne foreslås andre vedtak ut fra hva som er hensiktsmessig. Blant annet kan vurderingene påvirkes at om årets låneopptak allerede er tatt opp, eller andre slike vurderinger. Hva som vedtas her vil fremgå av de enkelte budsjettvedtakene.

ØKONOMIREGLEMENT - INVESTERING

Med bakgrunn i departementets veileder for budsjettering av investering og avslutning av investeringsregnskapet, samt et behov for enhetlige og forankrede økonomiske retningslinjer for kommunens investeringer innføres økonomireglement for investeringer.

1. Reglementets omfang og formål

Økonomireglementet skal gi retningslinjer for enhetlig behandling og økonomisk styring av investeringer samt regulere myndighet og ansvar.

Reglementet gjelder for all kommunal virksomhet, hvor ikke annet er bestemt ved lov, forskrift eller annet reglement, og for alle investeringsprosjekter i Karmøy kommune.

1.1 Definisjon av investering

Investeringsprosjekt er anskaffelse av varige driftsmidler som fast eiendom, bygninger, anlegg, inventar, utstyr, transportmidler, maskiner mv. Driftsmiddelet må ha en anskaffelseskostnad og levetid i henhold til Kommunal regnskapsstandard nr 1, Klassifisering av anleggsmidler, langsiktig og kortsiktig gjeld. Kommunal regnskapsstandard nr. 4 (KRS nr. 4), Avgrensingen mellom driftsregnskapet og investeringsregnskapet angir skillet mellom påkostning som er investering og vedlikehold som er driftsutgift.

2. Budsjett og økonomiplan

Kommunens styringsdokumenter er førende for kommunens planlegging, også i forhold til økonomi. Med utgangspunkt i styringsdokumenter og gjeldende budsjett og økonomiplan

utarbeides kommunens helhetlige investeringsplan i et 10 års perspektiv. Investeringsplanen rulleres årlig. Det første året av investeringsplanen er bindende årsbudsjett.

Investeringsbudsjettet vedtas med en brutto utgiftsramme inkl. mva. og prisstigning, fratrukket prosjektspesifikke inntekter per prosjekt. For flerårige investeringsprosjekter som ikke er årsbevilgninger vedtas det også totalramme for prosjektet, som består av brutto investeringsutgifter inkl. mva, fratrukket eventuelle øremerkede tilskudd eller andre prosjektspesifikke inntekter. Resterende del av bevilgningen skal da tas inn i påfølgende års budsjetter i takt med prosjektets fremdrift.

2.1 Bevilgninger

Investeringsplanen består av tre typer bevilgninger;

- **Ordinære investeringsprosjekt.** Dette er prosjekt med en tydelig start og slutt. Investeringen kan være ettårig eller strekke seg over flere år. Kommunestyret vedtar en total budsjettramme for hele prosjektets levetid.

- **Årsbevilgning.** Denne type bevilgning brukes til jevnlig oppdykkende investeringsbehov innenfor et avgrenset område. Budsjettet er årsavhengig og prosjektet har ikke en total budsjettramme eller en tydelig start og slutt. Ubrukte budsjettmidler det enkelte år trekkes inn ved årsslutt. Nye budsjettmidler bevilges påløpende år uavhengig av regnskap foregående år. Årsbevilgningene erstatter prosjekter som per dags dato defineres som løpende.

- **Planprosjekt.** Dette er prosjekt som er direkte knyttet til en konkret plan. Eksempelvis hovedplan avløp, boligsosial handlingsplan med mer. Planprosjekt består av flere underprosjekt definert i plandokumentet. Underprosjektene skal være tallfestet før planen vedtas. Prosjektet har en tydelig start og slutt som skal gjenspeile perioden den aktuelle planen er gjeldende. Kommunestyret vedtar en total budsjettramme for hele planen. Denne budsjettrammen kan være gjenstand for omprioritering i løpet av planperioden. Det må tas høyde for at igangsatte underprosjekt kan være flerårige ved denne omprioriteringen. Dette må fremkomme i omtale av prosjektet i årsbudsjettet.

2.2 Fastsettelse og vedtak av budsjettramme i prosjektets ulike faser

Et investeringsprosjekt styres etter prosjektets fastsatte mål om kvalitet, økonomi og fremdrift. De store investeringsprosjektene kan ofte strekke seg over flere år.

De fleste investeringsprosjektene følger ikke kalenderåret og anslagene for forventet kostnadsramme vil kunne endres over tid, avhengig av prosjektets utvikling og av hvilken fase prosjektet er i.

Investeringsbudsjettet skal til en hver tid gjenspeile et mest mulig realistisk investeringsnivå i perioden. Forpliktelser og prioriteringer i investeringsplanen legger føringer for kommunens gjeldsutvikling og økonomiske handlingsrom. For å kunne legge frem en investeringsplan som inkluderer alle prioriterte investeringsbehov i perioden vil ikke alle budsjettammer kunne være endelige, og det må påregnes endringer i forventet totalramme etter hvert som prosjektet blir klarere definert. Usikkerhetsgraden til budsjettammens størrelse og periodisering vil avhenge av hvilke fase prosjektet er i ved

budsjetteringstidspunktet. For å synliggjøre denne usikkerheten innføres det en fargekoding i budsjettsammenheng som skal gjenspeile hvilke fase prosjektet er i med tanke på fastsettelse av budsjetteramme. Det innføres også to faste beslutningspunkt som skal sikre grunnlag for økonomi og gjennomføring. Endringer i budsjetterammen underveis skal godkjennes av kommunestyret på lik linje med dagens praksis.

- Beslutningspunkt

Beslutningspunktene gjelder for ordinære investeringsprosjekt og for planprosjekt.

For planprosjekt skal hvert enkelt underprosjekt behandles separat med tanke på beslutningspunkt.

- Beslutningspunkt 1 er ved valg av konsept og andre praktiske hensyn.
- Beslutningspunkt 2 er etter at prosjekteringen er ferdig, før utlysning/innhenting av priser.
  - For prosjekt med totalramme opp til kroner 10 millioner skal begge beslutningspunktene godkjennes av den aktuelle kommunalsjef. Kommunalsjef har mulighet til å delegerer denne fullmakten til sektorsjef der det er hensiktsmessig.
  - For prosjekt med totalramme fra kroner 10 millioner opp til kroner 50 millioner skal begge beslutningspunktene godkjennes av rådmann eller rådmannens utvalgte representant.
  - For prosjekt med en totalramme på kroner 50 millioner eller mer skal beslutningspunkt 1 og 2 godkjennes av rådmann. Ved igangsettelse, overgang til grønn fase, legges det frem en orienteringssak til kommunestyret.

- Fargekoding av budsjett

Fargekodingen skal benyttes til alle ordinære investeringsprosjekt. Prosjekter av mindre kompleksitet kan være aktuelle å spille inn i budsjett første gang med gul eller grønn kode. Det skal alltid tilstrebtes en mest mulig nøyaktig budsjetteramme etter forutsetningene som foreligger ved budsjetteringstidspunktet. Definert usikkerhetsgrad er knyttet til budsjetterammen i investeringsbudsjettet. Utarbeidet budsjetteramme inkluderer i tillegg en standard erfaringsbasert margin til uforutsette utgifter på 8-10 % for nybygg og 15 % for rehabiliteringer.

Rød – Behov og konseptutvikling

Kalkyle 0. Usikkerhetsgrad +/- 30 %

Behov foreligger og defineres. Konseptvurderinger av løsningsvalg utarbeides i denne fasen. Kartlegging av tilhørende driftskonsekvenser innarbeides som en del av konseptvurderingen. Tid og kostnad for gjennomføring anses som høyst foreløpige estimer med meget stor usikkerhet. Prosjektet synliggjøres i budsjett og økonomiplan. Vedtak av budsjett anses som en intensjon men budsjetterammen er ikke fastsatt. Beslutningspunkt 1. må godkjennes før prosjektet kan overføres til gul kode – prosjektering.

Gul – Prosjektering

Kalkyle 1. Usikkerhetsgrad +/- 20 %

Konseptvurderinger er valgt og planleggingsfase er besluttet igangsatt. Estimer for tid og kostnader er frem til gjennomført anskaffelse noe usikre. Prosjektleder skal etter prosjektering, før innhenting av priser vurdere om foreløpig budsjetteramme er realistisk. Dersom foreløpig budsjetteramme vurderes urealistisk basert på gjennomført prosjektering skal dette legges frem for kommunestyret før prisinnhenting. Når prosjekteringen er ferdig og driftskonsekvensene skal dette godkjennes i

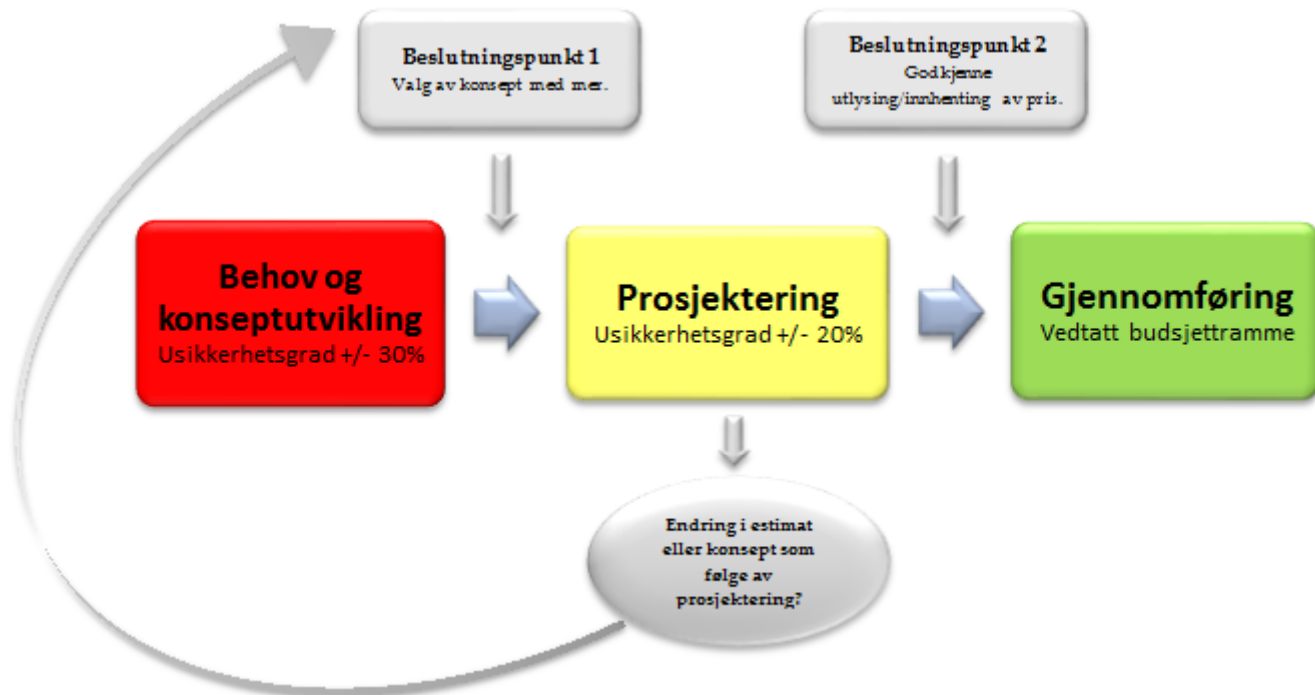
beslutningspunkt 2, før utlysning/innhenting av priser. Prosjektet går over i grønn fase først når prisene foreligger og er innenfor vedtatt budsjettamme.

Grønn – Gjennomføringsfase

Kalkyle 2. Vedtatt budsjettamme

Kostnadsramme er vedtatt og prosjekt er klar til gjennomføring etter endt planleggingsfase og anskaffelse. Tid og kostnadsrammer er ganske sikre.

Prosessen beskrevet over med fargekoding i budsjett og tilhørende beslutningspunkt illustreres her:

3. Rapportering

Det rapporteres på investeringene til kommunestyret i forbindelse med 1. tertial og

2. tertial rapportering, og i årsrapporten. Ved behov kan det også rapporteres særskilt til politiske organ gjennom året.

Rapporteringen skal fokusere på vesentlig styringsinformasjon som fremdrift, økonomi, kvalitet og risiko.

I tertialrapportene foreslår rådmannen eventuelle endringer i forhold til årets budsjett eller i forhold til prosjektets totale budsjettamme. Vedtatte endringer innarbeides videre i rullerende budsjett- og økonomiplan. Det skilles mellom årsavhengig budsjettjustering og budsjettendringer knyttet til prosjektets vedtatte totalramme. Årsavhengige budsjettjusteringer er i hovedsak en teknisk øvelse for å ivareta krav til et realistisk årsbudsjett. Årsavhengig budsjettjustering er endringer knyttet til periodisering av budsjett innenfor prosjektets vedtatte totale budsjettamme.

Komplett oversikt over status på hvert enkelt investeringsprosjekt legges ved som vedlegg til rapporten. I denne oversikten skal det opplyses om status knyttet til økonomi, fremdrift og eventuelt annen

relevant styringsinformasjon. Vesentlige endringer knyttet til disse punktene skal omtales mer inngående i saksfremlegget.

En oversikt over ubrukte budsjettmidler som skal rebudsjetteres påfølgende år legges frem til politisk behandling i første kommunestyre etter foregående års årsavslutning. Endringene innarbeides i vedtatt budsjett påfølgende år etter politisk behandling. Dette gjelder som hovedregel ordinære investeringsprosjekt og planprosjekt og rebudsjetteringen skal være innenfor vedtatt budsjetttramme for det enkelte prosjekt.

I forbindelse med rapportering ved årsslutt utarbeides en oversikt som viser økonomisk status per prosjekt. Vesentlige avvik mellom påløpte utgifter og årets budsjett skal redegjøres for. Det skal spesifiseres om årets avvik skyldes tidsforskyvning, overskridelser eller besparelser, eller andre avvik fra forutsetningene i årsbudsjettet.

4. Finansiering av investeringsregnskapet

Finansiering av investeringene legges frem i budsjettskjema 2A- investeringsbudsjettet i budsjett og økonomiplan. Inntekter som er prosjektspesifikke, og er en del av de enkelte prosjektenes budsjetttramme i budsjett- og regnskapsskjema 2B tas ikke med her. Budsjettendringer i løpet av året som gir endret netto årsramme i skjema 2B vil medføre behov for endring av finansiering.

Investeringsbudsjett/-regnskap har ulike finansieringskilder. For noen av disse kan kommunene selv bestemme i hvilken rekkefølge de skal benyttes, og det er anbefalt at kommunestyret tar stilling til dette. Prinsippene under vil være styrende for valg av finansiering i avslutning av regnskapet. **De vil også være et utgangspunkt for endringer i finansiering i tertialrapportene, men her vil det gjøres en konkret vurdering i de enkelte vedtaktene.**

Karmøy kommunes investeringsbudsjett er delt inn i fire investeringsporteføljer; selvkostinvesteringer, investeringer knyttet til erverv og opparbeidelse av bolig- og industrifelt, startlån og generelle investeringer. Ved endringer i årets finansieringsbehov, i budsjettreguleringer og i årsavslutningen, skal følgende prinsipper for finansiering legges til grunn:

Inntekter fra salg av bolig- og industrifelter skal budsjettreguleres og tilføres **fond for ubundet investeringsfond**. Investeringsprosjekt til **erverv og opparbeidelse av bolig- eller industrifelt finansieres som ordinære prosjekter**.

Startlån lånefinansieres av øremerkede lån til videre utlån fra Husbanken. Lån fra Husbanken som ikke er videretildelt per 31.12. kan ikke benyttes til å finansiere andre investeringer, og vil bli stående som ubrukte lånemidler i balanse. Ordinære og ekstraordinære avdrag kommunen mottar fra låntaker skal utgjøre årets nedbetaling av lån til videre utlån til Husbanken.

Selvkostinvesteringer finansieres av lånemidler.

Endringer knyttet til **generelle investeringer** skal finansieres i henhold til følgende rekkefølge:

1. Årets investeringsinntekter som ikke er budsjettert til andre formål, for eksempel salgsinntekter mv.
2. Øremerkede midler / bruk av bundet investeringsfond i henhold til avtale.
3. MVA-kompensasjon.

4. Overføring fra drift til investeringsregnskapet

5. Bruk av resterende lånemidler utover det som benyttet til å dekke ovennevnte investeringsporteføljer.

6. Bruk av ubundet investeringsfond, som kommunestyret ikke har avsatt til andre spesifikke formål.

7. Bruk av disposisjonsfond direkte i investeringsregnskapet.

Punkt 4-7 er fri finansiering, og kan først komme til anvendelse etter at tilgjengelige midler fra punkt 1-3 er anvendt til å finansiere årets utgifter. Det er ikke ønskelig å benytte punkt 7 og det bør av den grunn sikres at kommuner har tilgjengelige midler udisponert på ubundet investeringsfond til å kunne håndtere mindre uforutsette finansieringsbehov der det ikke er hensiktsmessig å endre årets låneopptak. **Kommunestyret har vedtatt et mål om at ubundet investeringsfond bør være minst 100 mill. kroner.**

5. Fullmakter

Rådmannen har følgende fullmakter gjeldende kommunens investeringer:

1. Rådmannen gis fullmakt til å selge uhensiktsmessige eller overflødige utleieboliger.

2. Omdisponere midler innenfor rammen av investeringsramme for mindre oppgraderinger og universell utforming av kommunale bygg.

3. Inntekter fra salg av boligtomter tilføres **ubundet investeringsfond**.

4. Inntekter fra salg av industrifelt tilføres **ubundet investeringsfond**.

5. Ved innkjøp under 500 000 kroner gis rådmannen fullmakt til å finansiere disse gjennom overføring av driftsbudsjettet. Det er en forutsetning at innkjøpet er knyttet til samme Kostra-funksjon som det er bevilget til i driftsbudsjettet. Dette kan være aktuelt i tilfeller hvor det er hensiktsmessig å kjøpe større utstyr innenfor rammen av driftsbudsjettet, og hvor kostnad og levetid på utstyret tilsier at dette er en investeringsutgift i regnskapsmessig forstand.

Fullmaktene nevnt her innarbeides i de årlige budsjettvedtakene.